

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Індивідуальні та групові методи роботи в реабілітації»

Освітня програма «Реабілітаційна психологія»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

факультет психології

Робоча програма з курсу «Індивідуальні та групові методи роботи в реабілітації» для студентів галузізнав 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Реабілітаційна психологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – 14 с.

Розробник програми: Шкраб'юк Вероніка Степанівна, доцент кафедри загальної та клінічної психології, кандидат психологічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної психології. Протокол № 1 від « 29 » серпня 2022 р.

Завідувач кафедри
загальної та клінічної психології

В. П. Москалець

Схвалено науково-методичною комісією факультету психології. Протокол № 1 від “30” серпня 2022 р.

Голова

Пілецька Л. С.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
	Спеціальність: 053 Психологія		
Модулів – 1	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
		24 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	12 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		120 год.	160 год.
Мова навчання: Українська		Індивідуальні завдання год.	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30% / 70%

для заочної форми навчання – 15% / 85%

Мета навчальної дисципліни

Мета курсу: освоєння майбутніми психологами теоретичних та методологічних основ індивідуальної та групової роботи у реабілітації, психологічного тренінгу, знайомство з різними видами тренінгових груп, підходами до вирішення різноманітних практичних завдань майбутньої професійної діяльності.

Цілі курсу: дати знання з основ організації та проведення технологій психологічного тренінгу, принципів, норм індивідуальної та групової роботи, вимог до психолога.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислитиконцептуально, системно, саногенно.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, професійно володіти соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК8. Здатність організовувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.

Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Індивідуальні та групові стратегії в роботі психолога.

Сетинг у психологічній практиці. Внутрішній і зовнішній сетинг. Функції сетингу. Переваги надання індивідуальної допомоги: механізми дії. Особливості психологічної допомоги в групі: механізми дії.

Тема 2. Основні методи індивідуальної психологічної допомоги в реабілітаційному процесі.

Використання методів індивідуальної психологічної допомоги в реабілітації. Інтерв'ювання. Консультування. Психотерапія. Організація консультативної бесіди та психологічної консультації. Основні техніки та навички консультативного спілкування.

Тема 3. Групові методи в реабілітаційному процесі.

Історія становлення групових форм психологічної роботи. Особливості комплектування групи. Переваги і недоліки групового методу психологічної роботи. Поняття групової динаміки. Формування групової структури. Оцінка ефективності групової роботи

Тема 4. Соціально-психологічний тренінг у процесі психологічної реабілітації

Характеристика фаз соціально-психологічного тренінгу. Основні методи соціально-психологічного тренінгу. Особистісне зростання як результат СПТ та його критерії. Оцінка ефективності соціально-психологічного тренінгу.

Тема 5. Професійні та особистісні якості тренера.

Вимоги до особистості і підготовка ведучого тренінгової групи. Ролі та функції тренера. Професійна підготовка тренера. Види тренерської компетентності. Самопрезентація тренера. Спільне проведення тренінгу (ко-тренерство). Основні помилки тренера при підготовці програми, написанні сценаріїв, театралізації. Етичні проблеми тренера під час організації тренінгу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 6. Окремі види групової психологічної роботи в реабілітації.

Т-групи. Інкауентер-групи. Гештальт-групи. Психодрама. Групи тілесної терапії. Групи трансактного аналізу.

Тема 7. Групові форми і методи терапії мистецтвом.

Групова форма терапії мистецтвом: структура групової терапевтичної сесії; практичні вправи для роботи в парах. Відмінності групової терапії мистецтвом від індивідуальної. Варіанти практичних вправ для роботи в парах.

Тема 8. Групи самопомоги і взаємодопомоги у реабілітаційному процесі

Парадигма груп самопомоги. Розподіл ролей у ГСД. Етапи взаємодії з групою. Ефективні вправи для покращення взаємодії в ГСД. Метод «рівнийрівному» у взаємодії учасників груп підтримки та груп взаємодопомоги. Практичне застосування методів ненасильницького спілкування. Підготовка медіаторів.

Тема 9. Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей

Мета роботи груп психологічної підтримки для людей, що втратили близьких. Різні погляди на подолання скорботи. Модель дуального процесу. Вікно толерантності. Методи самопомоги. Навчання методів самопомоги. Підтримка оточення. Навички спілкування в групі. Планування та проведення занять групи

Тема 10. Групи психологічної підтримки дітей та підлітків, які втратили близьких людей

Мета створення груп психологічної підтримки для дітей та підлітків, які втратили близьких людей.

Розуміння особливостей почуття скорботи у дітей та підлітків. Методи роботи в групах для дітей та підлітків. Побудова груп психологічної підтримки для дітей та підлітків. Співпраця та спілкування з найближчим оточенням дітей.

Тема 11. Дебрифінг як метод групової роботи.

Мета та завдання дебрифінгу. Види дебрифінгу. Структура і фази дебрифінгу. Принципи та особливості проведення дебрифінгу. Вимоги до учасників та ведучого дебрифінгу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових дулів ітем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Індивідуальні та групові стратегії в роботі психолога	14	2	2			10	16	2				14
Тема 2. Основні методи індивідуальної психологічної допомоги реабілітаційному процесі	16	2	4			10	12		2			10
Тема 3. Соціально- психологічний тренінг у процесі психологічної реабілітації	14	2	2			10	12		2			10
Тема 4. Соціально- психологічний тренінг у процесі психологічної реабілітації	16	2	4			10	18	2				16
Тема 5. Професійні та особистісні якості тренера	16	2	4			10	16					16
Тема 6. Окремі види групової психологічної роботи в реабілітації	16	4	2			10	16		2			14
Разом за змістовим модулем 1	92	14	18			60	90	4	6			80
Змістовий модуль 2.												
Тема 7. Групові форми і методи терапії мистецтвом	14	2	2			10	18		2			16
Тема 8. Групи самопомоги і взаємодопомоги у реабілітаційному процесі	16	2	4			10	18	2				16
Тема 9. Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей	20	2	4			14	18		2			16

Тема 10. Групи психологічної підтримки дітей та підлітків, які втратили близьких людей	20	2	4			14	18		2			16
Тема 11. Дебрифінг як метод групової роботи	18	2	4			12	18	2				16
Разом за змістовим модулем 2	88	10	18			60	90	4	6			80
Всього годин	180	24	36			120	180	8	12			160

**Теми семінарських занять
Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Індивідуальні та групові стратегії в роботі психолога	2
2	Основні методи індивідуальної психологічної допомоги в реабілітаційному процесі	4
3	Соціально-психологічний тренінг у процесі психологічної реабілітації	2
4	Соціально-психологічний тренінг у процесі психологічної реабілітації	4
5	Професійні та особистісні якості тренера	4
6	Окремі види групової психологічної роботи в реабілітації	2
7	Групові форми і методи терапії мистецтвом	2
8	Групи самодопомоги і взаємодопомоги у реабілітаційному процесі	4
9	Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей	4
10	Групи психологічної підтримки дітей та підлітків, які втратили близьких людей	4
11	Дебрифінг як метод групової роботи	4
Всього		36

**Теми семінарських занять
Заочна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні методи індивідуальної психологічної допомоги в реабілітаційному процесі	2
2	Соціально-психологічний тренінг у процесі психологічної реабілітації	2
3	Окремі види групової психологічної роботи в реабілітації	2
4	Групові форми і методи терапії мистецтвом	2
5	Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей	2
6	Групи психологічної підтримки дітей та підлітків, які втратили близьких людей	2
Всього		12

Самостійна робота

1. Підготувати реферати, письмові повідомлення.
2. Проаналізувати й написати специфіку впливу групи на реабілітаційний процес. Окреслити сильні сторони групового впливу у процесі реабілітації особистості.
3. Виписати професійні навички групового тренера.
4. Опрацювати й описати основні функції психотерапевта на кожній стадії групового процесу у реабілітації.
5. Описати види ігрових методів у груповій роботі.
6. Виписати основні методи роботи психолога у гештальтпідході.
7. Виписати основні методи роботи психолога у методах психодрами.
8. Виписати основні методи роботи психолога- арттерапевта у роботі з реабілітації

Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	20
Самостійна робота	10
Тестові завдання	15
Контрольна робота	5
Екзаменаційна оцінка	50
Максимальна кількість балів	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
		90-100	A
80-89	B	добре	
70-79	C	добре	
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінки реферату/письмового повідомлення:

5 балів (відмінно): тема реферату/письмового повідомлення актуальна та відзначається практичною значущістю; у роботі здійснено критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; матеріал роботи добре структурований, логічно викладений; роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; студент демонструє здатність робити у рефераті/письмовому повідомленні логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання.

4 бали (добре): тема реферату/письмового повідомлення актуальна; у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми; використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал реферату/письмового повідомлення загалом структурований, логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.

3 бали (задовільно): тема реферату/письмового повідомлення не є актуальною; у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; реферат/письмове повідомлення містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки.

2 бали (незадовільно): завдання виконане частково; студент не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно; текст реферату/письмового повідомлення є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним реферату/письмового повідомленню іншого студента на таку ж тему.

1 бал (незадовільно): завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми реферату/наукового повідомлення; робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

Критерії оцінки презентації:

5 балів (відмінно): у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

4 бали (добре): у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань, презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені.

3 бали (задовільно): презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені.

2 бали (незадовільно): завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

1 бал (незадовільно): завдання практично не виконано, презентація не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента, або їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни; наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми, презентація не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки контрольної роботи:

5 балів «відмінно» - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

4 бали «добре» - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

3 бали «задовільно» - студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-2 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.

0 балів - завдання відсутнє.

Критерії усного і письмового опитування на семінарських заняттях здійснюються за 5-бальною шкалою (поріг відсікання 2,5 бали).

5 балів «відмінно» - ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, які розглядаються на семінарі. Знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

4 бали - «добре» - ставиться за наявність у студента знань щодо більшості питань, які розглядаються на семінарському занятті. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

3 бали «задовільно» - ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з теми семінару, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

2 бали «незадовільно» - ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з теми семінарського заняття, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

Запитання для контролю знань

1. Сетинг у психологічній практиці. Внутрішній і зовнішній сетинг. Функції сетингу.
2. Переваги надання індивідуальної допомоги: механізми дії. Особливості психологічної допомоги в групі: механізми дії.
3. Використання методів індивідуальної психологічної допомоги в реабілітації.
4. Інтерв'ювання. Консультування. Психотерапія.
5. Організація консультативної бесіди та психологічної консультації. Основні техніки та навички консультативного спілкування.
6. Історія становлення групових форм психологічної роботи. Особливості комплектування групи. Переваги і недоліки групового методу психологічної роботи.
7. Поняття групової динаміки. Формування групової структури. Оцінка ефективності групової роботи.
8. Характеристика фаз соціально-психологічного тренінгу. Основні методи соціально-психологічного тренінгу.
9. Особистісне зростання як результат СПТ та його критерії.
10. Оцінка ефективності соціально-психологічного тренінгу.
11. Вимоги до особистості і підготовка ведучого тренінгової групи.
12. Ролі та функції тренера. Професійна підготовка тренера.
13. Види тренерської компетентності. Самопрезентація тренера.
14. Спільне проведення тренінгу (ко-тренерство). Основні помилки тренера при підготовці програми, написанні сценаріїв, театралізації.
15. Етичні проблеми тренера під час організації тренінгу.
16. Т-групи.
17. Інкауунтер-групи.
18. Гештальт-групи.
19. Психодрама.
20. Групи тілесної терапії.
21. Групи трансактного аналізу.
22. Групова форма терапії мистецтвом: структура групової терапевтичної сесії; практичні вправи для роботи в парах.
23. Відмінності групової терапії мистецтвом від індивідуальної. Варіанти практичних вправ

- для роботи в парах.
24. Парадигма груп самопомоги. Розподіл ролей у ГСД. Етапи взаємодії з групою.
 25. Ефективні вправи для покращення взаємодії в ГСД.
 26. Метод «рівний-рівному» у взаємодії учасників груп підтримки та груп взаємодопомоги.
 27. Практичне застосування методів ненасильницького спілкування. Підготовка медіаторів.
 28. Мета роботи груп психологічної підтримки для людей, що втратили близьких. Різні погляди на подолання скорботи.
 29. Модель дуального процесу. Вікно толерантності.
 30. Методи самопомоги. Навчання методів самопомоги. Підтримка оточення.
 31. Навички спілкування в групі. Планування та проведення занять групи
 32. Мета створення груп психологічної підтримки для дітей та підлітків, які втратили близьких людей. Розуміння особливостей почуття скорботи у дітей та підлітків.
 33. Методи роботи в групах для дітей та підлітків.
 34. Побудова груп психологічної підтримки для дітей та підлітків.
 35. Співпраця та спілкування з найближчим оточенням дітей.
 36. Мета та завдання дебрифінгу.
 37. Види дебрифінгу.
 38. Структура і фази дебрифінгу.
 39. Принципи та особливості проведення дебрифінгу.
 40. Вимоги до учасників та ведучого дебрифінг

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне і письмове опитування на семінарських заняттях, контроль самостійної роботи (конспект першоджерела, термінологічний словник, аналіз статті, письмове повідомлення тощо), контрольна робота, тестування.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна «*«Індивідуальні та групові методи роботи в реабілітації»»* передбачає використання мультимедійного обладнання (комп'ютер, проектор).

Література

1. Групові форми роботи в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (досвід упровадження) / [авт. кол. В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І.О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, І. І. Ткачук] ; заг. ред. В. Г.Панка, І. І. Ткачук. Київ: Ніка-Центр, 2020. 122 с. <https://lib.iitta.gov.ua/723324/1/posibnyk-grupovi-formy.pdf>.

2. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації [Текст]: монографія / Тетяна Михайлівна Титаренко. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.

3. Інновації у медико-психологічній реабілітації учасників бойових дій та постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій (Клінічна настанова) / Під заг. ред. проф. Б.В. Михайлова. – Харків - Київ: «Укрпрофоздоровниця», 2019. 152 с. https://imtuik.org.ua/wp-content/uploads/instytut/nauka/metodychky/innovatsiy_u_medyko-psykholohichnyi_reabilitatsiy_uchasnykiv_boyovykh_diy_ta_postrazhdalykh_vnaslidok_nadzvychnykh_sytuatsiy.pdf.

4. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с. [https://lib.iitta.gov.ua/717518/3/Практ.посіб.-2019-Соц.-психол.технології%20відновлення%20особистості-\(за%20ред.Т.М.Титаренко\).pdf](https://lib.iitta.gov.ua/717518/3/Практ.посіб.-2019-Соц.-психол.технології%20відновлення%20особистості-(за%20ред.Т.М.Титаренко).pdf).

5. Хеґе Сантандер, Еліне Греллан Рьокхольт, Анхіль Селнес. Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей внаслідок різних обставин/Методичний посібник, 2017, 151 с.

6. Терапія горя (Р. А. Neimeyer, 2015, переклад та адаптація В. Зливков, С. Лукомська, обкладинка Анастасія Гридасова). Київ. 2021. 259с. https://lib.iitta.gov.ua/724046/1/Зливков_Лукомська_терапія_горя.pdf.

7. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с. <https://www.osce.org/files/f/documents/a/c/430829.pdf>.

8. Групові ресурси подолання наслідків негативних соціальних явищ : практичний посібник / [Л. Г. Чорна, П. П. Горностаї, В. І. Вус, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка] ; за наук. ред. Л. Г. Чорної ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 98 с. <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/hr-res21.pdf>.

9. Кузьо О. Основи психологічної практики: навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4400/3/ОснПсихПракт_КУЗЬО_26-04-22.pdf.

10. Технології психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (з досвіду роботи) / авт. кол: В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, І. І. Ткачук; за наук. ред. В. Г. Панка, І. І. Ткачук. Київ : Ніка-Центр, 2021. 118 с.

11. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.

12. Демченко І. І., Максимчук Б. А., Бабій І. В., Шкраб'юк В. С., Максимченко В. І., Родигіна В. П. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ПАРАДИГМИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15. НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (фізична культура і спорт)* Випуск 3 (133) 2021. С.32-39.

13. Olena Dubovyk Hanna Afuzova, Liliia Rudenko, Nataliya Stepanchenko, Veronika Shkrabiuk, Oksana Martsyniak-Dorosh (2021). Future Psychologist's Mental Orientation at the Correctional Support of the Children with Impaired Mental and Physical Development. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2021, Volume 12, Issue 3, pages: 127-148 | <https://doi.org/10.18662/brain/12.3/224> (WoS)

14. Lazorko, O., Koval, S., Hrek, O., Shkrabiuk, V., Kulesha-Liubinets, M., & Bihun, N. (2021). Psychological Security of the Individual as a Functional Component of Professional Activity. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 12(4), 455-473. <https://doi.org/10.18662/brain/12.4/259> (WoS).

15. Шкраб'юк В.С., Хрущ О.В. Технології профілактики суїцидальної поведінки дітей та підлітків : монографія // Впровадження інноваційної освітньої парадигми в гірських школах Українських Карпат/ За наук. ред. д.п.н. Оліяр М. П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2019. Розділ 4. С. 389-396 (колективна монографія)

Інтернет-ресурси:

Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>

Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.

Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.

БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.

Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.

Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

Психологія UA <http://psychologiya.org.ua/>

Студентська бібліотека <http://studentbooks.com.ua/>

Всеукраїнська електронна бібліотека <http://youalib.com/>

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Підручники, навчальні посібники, довідники тощо.
4. Електронні варіанти тестів для підсумкового контролю знань.